

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/195/2020
Identifikačné číslo spisu: 5315205429
Dátum vydania rozhodnutia: 27.04.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:5315205429.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Š. L., bývajúceho v M., T. XXX, zastúpeného spoločnosťou STEHURA & partners, v.o.s., so sídlom v Čadci, Fraňa Kráľa 2080, proti žalovaným 1/ V. Y., bývajúcej v Q. XXX, 2/ M. L., bývajúcej v Ž., Y. F. XX, 3/ R. L., bývajúcemu v M., T. XXX, všetci zastúpení JUDr. Alžbetou Skočdopolovou, advokátkou so sídlom v Žiline, Alexandra Rudnaya 23, o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva, vedenom na Okresnom súde Čadca pod sp. zn. 9 C 163/2015, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 30. októbra 2019 sp. zn. 6 Co 293/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobca je p o v i n n ý zaplatiť žalovaným 1/ až 3/ náhradu trov dovolacieho konania vo výške určenej súdom prvej inštancie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Čadca rozsudkom z 13. júla 2018 č. k. 9 C 163/2015 - 240 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal určenia, že nehnuteľnosti zapísané na liste vlastníctva č. XXXX ako Z. XXXX - trvalé trávnaté porasty o výmere 4 714 m², Z. XXXX - orná pôda o výmere 3 656 m², Z. XXXX/X - trvalé trávnaté porasty o výmere 1 248 m² (ďalej aj „sporné parcely“) patria do dedičstva po nebohej M. L., rod. L., zomrelej XX. E. XXXX. Vykonaným dokazovaním zistil, že sporné parcely boli vytvorené z pozemnoknižnej parcely č. XXXXX, zapísanej v pozemnoknižnej vložke č. XXXX pre obec M. a ich vlastníčkou v pozemnoknižnom stave bola U. L.. Sporným medzi stranami bolo ďalšie nakladanie s predmetnými parcelami U. L., keď žalobca tvrdil, že U. L., rod. Y. v roku 1950 tieto nehnuteľnosti ústnou darovacou zmluvou darovala svojej dcére M. L., rod. L. a žalovaní toto tvrdenie žalobcu rozporovali a tvrdili, že tieto nehnuteľnosti U. L. darovala ústnou darovacou zmluvou svojmu zaťovi I. L., manželovi jej dcéry M. L., ktorý v roku 1985 tieto daroval ústnou darovacou zmluvou právny predchodcom žalovaných R. L. a E. L., rod. J., ktorí tieto nehnuteľnosti kúpnu zmluvou W., W. XXXX/XXXX, W. XXXX/XXXX previedli na žalovanú 1/. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca neunesol v konaní dôkazné bremeno, keď bez pochybností nepreukázal nadobudnutie sporných nehnuteľností v roku 1950 M. L. od U. L., rod. Y. titulom darovacej zmluvy. Poukázal na skutočnosť,

že zo žiadnej svedeckej výpovede svedkov navrhnutých žalobcom nevyplývajú také okolnosti, ktoré by potvrdzovali tvrdenie žalobcu, že v roku 1950 došlo k uzatvoreniu ústnej darovacej zmluvy medzi M. L. a U. L., rod. Y., od ktorej ústnej darovacej zmluvy žalobca odvodzoval vlastnícke právo svojej právnej predchodkyne ku sporným parcelám. Bol názoru, že žalobca neunesol dôkazné bremeno a nepreukázal ani existenciu právneho titulu, hoc neplatného, a to ústnej darovacej zmluvy uzatvorenej v roku 1950, ktorý by vyvolával, so zreteľom na všetky okolnosti, objektívne presvedčenie, že sporné nehnuteľnosti vlastnícky patrili M. L. a teda nepreukázal jeden z predpokladov nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním, t. j. dobromyseľnosť, že držiteľ so zreteľom na všetky okolnosti je dobromyseľný v tom, že mu nehnuteľnosť vlastnícky patrí. O trovách konania rozhodol podľa § 262 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Žiline na odvolanie žalobcu rozsudkom z 30. októbra 2019 sp. zn. 6 Co 293/2018 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny a žalovaným 1/ až 3/ priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Konštatoval, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, vec správne právne posúdil a s odôvodnením jeho rozhodnutia, ktoré považoval za dostatočné a presvedčivé, sa v celom rozsahu stotožnil. Uviedol, že postup súdu prvej inštancie pri vyhodnocovaní dôkaznej situácie bol správny a podstatou zamietnutia žaloby bolo neunesenie dôkazného bremena žalobcu v súvislosti s tvrdenou existenciou ústnej darovacej zmluvy medzi U. L., rod. Y. ako dárkyňou a M. L.Í., rod. L. ako obdarovanou z roku 1950. Odvolací súd bol názoru, že odôvodnenie rozsudku súdu prvej je presvedčivé a súd prvej inštancie sa dostatočným spôsobom riadil ustanovením § 220 CSP. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 262 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 a § 396 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f/ CSP. Namietal, že súd prvej inštancie i odvolací súd vec nesprávne právne posúdili a na základe nesprávneho právneho posúdenia aj vo veci nesprávne rozhodli. Namietal, že rozsudok odvolacieho súdu je nepreskúmateľný, jeho odôvodnenie je veľmi všeobecné a nemožno ho pokladať za dôkladné a presvedčivé. Bol názoru, že z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie nevyplýva, ako hodnotil dôkazy v ich logickej súvislosti a aké závery z nich vyvodil. Uviedol, že súdy nižších inštancií porušili zásadu tzv. rovnosti zbraní tým, že jednostranne a bez aktívneho pôsobenia žalovaných sa postavili na ich stranu a rozhodli na základe dôvodov, ktoré žalovaní v konaní nikdy nepoužili. V ďalšom podrobne rozoberal skutkový a právny stav veci. Navrhol, aby dovolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako i rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalovaní 1/ až 3/ vo vyjadrení k dovolaniu žalobcu uviedli, že tvrdenie žalobcu, že žalovaní nikdy počas konania netvrdili, že U. L., rod. Y. nedarovala ústnou darovacou zmluvou v roku 1950 predmetné nehnuteľnosti M. L. je v rozpore so skutočnosťou, nakoľko žalovaní už vo vyjadrení k žalobe toto tvrdenie žalobcu výslovne popreli. Boli názoru, že súdy nižších inštancií dodržali všetky procesné podmienky konania a ich rozhodnutia netrpia žiadnymi vadami. Navrhli, aby dovolací súd dovolanie žalobcu odmietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu treba ako procesne neprípustné odmietnuť (§ 447 písm. c/ CSP).

6. Žalobca prípustnosť svojho dovolania vyvodzuje z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, keď tvrdí, že postupom súdov oboch nižších inštancií došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces tým, že sa nedostatočne vysporiadávajú so všetkými jeho námietkami, v dôsledku čoho sú arbitrárne a nepreskúmateľné.

7. Podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil chyby vymenovanej v tomto ustanovení, ale rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

9. Princípu práva na spravodlivý proces zodpovedá právo účastníka na určitú kvalitu súdneho rozhodnutia a povinnosť súdu svoje rozhodnutie riadne odôvodniť. Súd sa teda musí zaoberať účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, III. ÚS 47/2019, IV. ÚS 372/2020, 1 Cdo 213/2019, 2 Cdo 190/2019, 3 Cdo 168/2018, 4 Cdo 3/2019, 5 Cdo 57/2019, 6 Cdo 33/2020, 7 Cdo 308/2019, 8 Cdo 152/2018).

10. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Súdny oboch nižších inštancií v odôvodneniach svojich rozhodnutí podrobne popísali obsah podstatných skutkových tvrdení strán a dôkazov vykonaných v konaní, vysvetlili, ako ich skutkové tvrdenia a právne argumenty posúdili, uviedli, z ktorých dôkazov vychádzali a ako ich vyhodnotili, a zároveň citovali ustanovenia, ktoré aplikovali a z ktorých vyvodili svoje právne závery. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu (ktorý v spätosti s potvrdzovaným rozsudkom súdu prvej inštancie vytvára ich organickú, kompletizujúcu jednotu) sa vysporiadava so všetkými podstatnými odvolacími námietkami žalobcu a ostatnými rozhodujúcimi skutočnosťami. Z odôvodnenia rozhodnutí súdov oboch nižších inštancií vyplýva, že žalobca v konaní neunesol dôkazné bremeno, keď nepreukázal existenciu ústnej darovacej zmluvy uzatvorenej medzi U. L., rod. Y. a M. L., rod. L. v roku 1950. Zároveň z nich vyplýva, že žalobca neunesol ani dôkazné bremeno a nepreukázal ani existenciu právneho titulu, hoc neplatného, a to ústnej darovacej zmluvy uzatvorenej v roku 1950, ktorý by vyvolával, so zreteľom na všetky okolnosti, objektívne presvedčenie, že sporné nehnuteľnosti vlastnícky patrili M.A. L. a teda nepreukázal jeden z predpokladov nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním, t. j. dobromyseľnosť, že držiteľ so zreteľom na všetky okolnosti je dobromyseľný v tom, že mu nehnuteľnosť vlastnícky patrí. Je z nich zrejmé, z akých právnych úvah súdy vychádzali, keď dospeli k záveru, že žalobca neunesol v konaní dôkazné bremeno a žaloba žalobcu je preto nedôvodná. Ich myšlienkový postup je dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijali.

11. Z uvedeného je teda zrejmé, ako a z akých dôvodov odvolací súd rozhodol a podľa názoru dovolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu (ktoré treba v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie chápať ako jeden vecný celok) všetky náležitosti v zmysle § 393 CSP. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že žalobca sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožňuje a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jeho predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolateľ so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutí súdov oboch nižších inštancií nesúhlasí a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

12. Dovolací súd v tejto súvislosti považuje za potrebné dodať, že dovolanie nepredstavuje opravný

prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu vecí. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - porov. ustanovenie § 442 CSP, v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP, avšak dovolací súd takúto vadu v posudzovanom spore nezistil. Síce skutkové tvrdenia strany, ktoré protistrana výslovne nepoprela, sa považujú za nesporné (§ 151 ods. 1 CSP), avšak dovolací súd poznamenáva, že súd prvej inštancie, tak aj odvolací súd, žalobu zamietli z dôvodu neunesenia dôkazného bremena žalobcom (čl. 8 CSP). Dovolací súd zdôrazňuje, že dôkazné bremeno zaťažuje žalobcu, v ktorého záujme je preukázanie pravdivosti ním tvrdených skutočností, zakladajúcich ním tvrdené právo. Na druhej strane žalovaného zaťažuje dôkazné bremeno spočívajúce v preukázaní skutočností, ktoré vylučujú existenciu uplatňovaného práva, ak jeho existenciu žalobca preukázal (tak napr. rozhodnutia sp. zn. 2 Cdo 256/2012 a 6 Cdo 95/2011). Preto dovolací súd konštatuje, že v prípade dôkaznej núdze na strane žalobcu nemôže byť rozhodnuté v jeho prospech.

13. Pre úplnosť treba dodať, že najvyšší súd konštantne zastáva názor, podľa ktorého prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP nezakladá nesprávne právne posúdenie vecí odvolacím súdom (R 24/2017, 1 Cdo 202/2017, 2 Cdo 101/2017, 3 Cdo 94/2017, 4 Cdo 47/2017, 5 Cdo 145/2016, 7 Cdo 113/2017, 8 Cdo 76/2018). Vadu konania v zmysle tohto ustanovenia nezakladá ani nedostatočné zistenie skutkového (skutočného) stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (1 Cdo 41/2017, 2 Cdo 232/2017, 3 Cdo 26/2017, 4 Cdo 56/2017, 5 Cdo 90/2017, 7 Cdo 11/2017, 8 Cdo 187/2017).

14. Dovolateľ ďalej namietal, že súdy nižších inštancií porušili princíp rovnosti zbraní, keď bez aktívneho pôsobenia žalovaných sa postavili na ich stranu a rozhodli na základe dôvodov, ktoré žalovaní v konaní nepoužili. V procesnoprávnej rovine predstavuje princíp rovnosti sporových strán základný postulát, podľa ktorého žiadna zo sporových strán nemá vo vzťahu k protistrane iné než rovnocenné postavenie. Znamená to, že žiadna sporová strana nie je akýmkoľvek spôsobom nadradená druhej sporovej strane. Článok 6 CSP normatívne pokrýva tú časť procesnoprávných vzťahov, ktorá vzniká medzi dvoma sporovými stranami kontradiktórneho konania. Obsahom každého právneho vzťahu sú práva a povinnosti, ktoré vznikajú pri realizácii oprávnení jednotlivých subjektov tohto právneho vzťahu. Z tohto aspektu sa prejavuje princíp rovnosti sporových strán ako tzv. rovnosť zbraní. Rovnosť zbraní sa prejavuje ako rovnaká miera možnosti uplatňovania prostriedkov procesného útoku, ale aj procesnej obrany v medziach stanovených CSP. Obsah princípu rovnosti sporových strán v civilnom sporovom konaní sa tak prejavuje ako tzv. funkčná rovnosť, spočívajúca v takom procesnom postupe súdu, aby sa každej zo sporových strán umožnilo v rovnakej miere realizovať svoje procesné oprávnenie. K dovolacej námietke žalobcu, že súd prvej inštancie uviedol, že nepreukázal existenciu právneho titulu, ktorým by v jeho právnej predchodkyni vyvolával so zreteľom na všetky okolnosti objektívne presvedčenie, že jej nehnuteľnosti patria a tento dôvod uviedol napriek tomu, že žalovaní túto skutočnosť počas súdneho konania netvrdili a týmto jeho postupom došlo k porušeniu princípu rovnosti zbraní, dovolací súd uvádza, že pokiaľ súdy nižších inštancií vychádzali zo skutočnosti, že žalobca neunesol v konaní dôkazné bremeno na preukázanie existencie darovacej zmluvy, svojím postupom neporušili princíp rovnosti zbraní, nakoľko žalovaní už vo svojom vyjadrení k žalobe (č. l. 18) popierali tvrdenie žalobcu, že by pôvodná vlastníčka nehnuteľností U. L., rod. Y. tieto nehnuteľnosti darovala svojej dcére M. L., rod. L..

15. So zreteľom na uvedené dovolací súd uzatvára, že žalobca neopodstatnene vytýka, že odvolací súd

nesprávnym procesným postupom porušil jeho právo na spravodlivý proces, a preto prípustnosť jeho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nemožno vyvodiť.

16. Na základe vyššie uvedených dôvodov dovolací súd dovolanie žalobcu, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné, ako procesne neprípustné odmietol (§ 447 písm. c/ CSP).

17. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v súlade s ustanovením § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 a zásadou úspechu žalovaných 1/ až 3/ v dovolacom konaní, ktorým priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcovi v plnom rozsahu (§ 255 ods. 1 CSP). O výške náhrady rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

18. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.